

Lapin Kansa 12.12.2007

Keskustelusta puuttuvat faktat

Kaisa Korpijaakko-Labban kirjoitus Lapin Kansassa 4.12.2007 on erinomainen osoitus siitä, että saamelaisuus on joillekin kuin illuusio, jota pyritään ylläpitämään mitä kummallisimmilla mielikuvilla ja totuutta ei edes haluta tavoitella.

Ensimmäisen kerran sain saamelaisasioista jonkinlaisen käsityksen osallistuessani vuonna 1959 Inarissa pidettyyn 3. pohjoismaiseen saamelaiskonferenssiin. Olen monesti sen jälkeen pohtinut sitä, että mistä koko saamelaisaate on saanut alkunsa? Helpoin tapa on vastata kun toteaa sen ajoittuvan 40- ja 50-lukujen saamelaisherätyksen yhteyteen. Tuolloin saamelaisten keskuudessa huoli saamelaisuudesta nähtiin merkittävänä saamelaispoliittisena kysymyksenä. Myöhemmin lisääntyvät ympäristöongelmat vahvistivat tätä huolta.

Termi saamelainen otettiin virallisesti käyttöön vuonna 1973. Sitä ennen oli saamelaiskomitea esittänyt lukuisia kannanottoja saamelaisten taloudellisten ja kulttuurillisten olojen kohentamiseksi. Saamelaiskomitea tarkasteli laajassa historiallisessa osuudessaan saamelaisuutta historiallisessa perspektiivissä. Haluttiin puolustaa saamelaisten omaleimasta traditiota. Erämaiden eli niin sanottujen koskemattomien alueiden suojelu ihmistoiminnalta oli myös suuri huolenaihe. 1970-luvulla erilaiset kamppailut yksittäisten asiakysymysten kuten metsien hakkaamisen ja perinteisten elinkeinojen häviämisen ympärillä saivat huomiota ja tukea. Kamppailu Altajoen valjastamista vastaan johti saamelaisliikkeen aktivoitumiseen Norjassa.

Sen Suomen puolella saamelaispolitiikalta ovat kuitenkin puuttuneet päämäärät. Harjoitettu saamelaispolitiikka on sisältänyt näennäisiä vastakohta asetteluja niin sanotun puhtaan ekologisen tai biologisen näkökulman sekä maanomistukseen liittyvän lähestymistavan välillä. Se on myös perustunut näkemyseroihin väestön mm. alkuperäisyydestä ja muista ajankohtaisissa kysymyksissä. Tällaisia ovat olleet porojen laillisuuden rajat ylittävä ylilaiduntaminen, metsien hakkaamisen vastustaminen ja vaatimukset valtionmaiden hallinnan siirtämisestä saamelaiskäräjille ilman päteviä oikeusperusteita.

Samat saamelaiset, joiden porot ovat aikaansaaneet kasvipeitteen ohentumisen saamelaisalueen vanhoissa metsissä, vaativat saamelaisten poromiesten etujen turvaamiseksi muilta taloudellisten etujen poistamista ja valtionmaiden hallintaa itselleen. Valitettavasti tällaisille vaatimuksille ei löydy minkäänlaisia oikeus- tai muitakaan perusteita. Saamelaisten porojen ylilaidunnusta ei haluta tunnustaa, sen sijaan kaikki muut toiminnot nähdään olevan syynä saamelaisten poromiesten ongelmiin, joista suurin osa on itse tehtyjä.

Saamelaiskeskustelua siis vaivaavat väitteet, jotka eivät perustu faktaan, vaan mielikuviin hyvästä ja pahasta; hyvä on meissä, mutta paha muissa.

Valitettavasti tällaisia faktoihin perustumattomia kliseitä jatkuvasti toistamalla saamelaisuus päättyy ennemmin tai myöhemmin umpikujaan.

Jouni Kitti
Pitkäaikainen
saamelaisparlamentaarikko